

FORD, ALAN FORD

1.

Azon a forró, nappali délutánon, amikor lefele ereszkedtem a Piazza dei Martiri felé, még nem sejtettem, hogy hamarosan régi ismerőssel találkozom. Lenn ezüstösen csillogott a tenger, s a tikkasztó melegben csak néha mozdult meg egy-egy pálmalevél. Amikor megpillantottam a La Feltrinelli könyvesbolt bejáratát, fellélegeztem. Jó lesz a hűvös termekben könyveket lapozgatni, jó lesz érezni az új könyvek illatát.

Az üvegajtó két szárnya szétcsusszant, és már benn is voltam. A bolt csaknem üresen kongott a délutáni pihenő idején. Csupán egy eladó babrált a kasszánál, egy másik pedig a könyveket igazgatta. A légkondicionáló halkán zúgott, s gyorsan odaléptem az egyik polchoz. Kíváncsi voltam, vajon milyen könyvek sorakoznak a neves kiadó üzletében. Néhány ismerős és ismeretlen könyv után megtorpantam: Goethe és Dante között ott sorakoztak díszkiadásban kedvenc képregényem, az *Alan Ford* példányai. Egy-egy díszes, kemény fedelű borító három lapszámot tartalmazott. Gyorsan belelapoztam az egyik kötetbe, és láttam, hogy a rajzok színezettek.

2.

Az 1969-ben indult olasz képregénysorozat kultikus kiadvánnyá vált a volt Jugoszlávia területén. Szerencsét próbált ugyan egy-két nyugati országban is, de csupán néhány számot ért meg. Jugoszláviai sikerében nyilvánvalóan nagy szerepe van a zseniális horvát fordítónak, Nenad Brixynek is, akiről az

egyik rajongója elragadtatottságában azt állította, hogy többet tett a horvát nyelvért és kultúráért, mint Krleža.

Akárhogyan is van, tény, hogy generációk nőttek fel Alan Fordot olvasva és izgatottan várva az újabb és újabb számokat. Ian Fleming híres 007-es ügynöke volt a kiindulópont az olasz szerzőpáros, Luciano Secchi (Max Bunker) író-forgatókönyvíró és Roberto Raviola (Magnus) rajzoló számára különös antihősük megalkotásához. A sorozat epizódjainak középpontjában egy New York-i nyomortanyán, egy kvázi virágüzletben tengődő, TNT nevű titkos ügynökség áll, és annak különöc, komikus-szatirikus figurái. Ennek a társaságnak csetlő-botló szégyenlős tagja Alan Ford is, a jellegzetes antihős, aki James Bonddal ellentétben elpirul és zavarba jön, ha csinos nővel találkozik. A rajzoló később bevallotta, hogy fizikai megjelenésében Peter O'Toole-ról mintázta Alan Ford fekete garbós alakját, egy másik szereplőét, a nagy orrú Bob Rockét viszont önmagáról.

A TNT-univerzumban és Ian Fleming 007-es világában semmi közös nincs, az egyetlen egyezés csupán számbeli: hét tagja van ennek a különös társaságnak: Jeremiás, egy olasz emigráns, a képregények történetének legnagyobb hipochondere, aki folytonosan 99 fajta betegségtől szenved; egy második világháborús német harci pilóta, Grunf, aki ódon egyenruhájában precízen végrehajtja a parancsokat, miközben lehetetlen közlekedési eszközöket konstruál, amelyek a legkényesebb pillanatokban mindig darabokra hullanak; a Kövér Főnök, egykori hivatalnok, aki kezdetben a TNT-csoport vezetője; Sir Oliver, a kleptomániás angol nemes; Bob Rock, az alacsony növésű, krumpliorrú, lobbanékony tag Sherlock Holmest idéző kopott, kockás köpenyében, akinek három ikertestvére többnyire Yuma hírhedt börtönében raboskodik; Őfensége, az Első Számú, egy minden hájjal megkent, toloszékes matuzsálem, a különleges megbízások szervezője, aki a tizenegyedik epizódtól átveszi a TNT-csoport irányítását, s tanulságos történetekkel traktálja a csoport tagjait: hogyan adott jó tanácsot egykoron Odüsszeuszknak, Julius Cae-

sarnak, Custer tábornoknak és másoknak... Talán Alan Ford, e kis közösség szőke, kék szemű tagja, az egykori sikertelen reklámügynök a legrokonszenvesebb figura. Csetlő-botló alakja szöges ellentéte James Bond markáns karakterének.

Sejthető, hogy az efféle egyénekből álló „titkos ügynökség” természetesen bukára ítéltetett, ennek ellenére minden megbízásukat siker koronázza. Önmagában persze mindez még nem magyarázat a sorozat

rakoztatáson túl gondolkodásra késztet, a „szokásos dolgok” megkérdőjelezésére. Hősei folytonosan szenvednek a társadalmi igazságtalanságoktól, a megaláztatásoktól, s a maguk furfangos módján próbálnak a felszínen maradni, túlélni és olykor bosszút állni. Az egyszerű embernek nem nehéz felismernie a sajátjához hasonló szituációkat, nem nehéz beleélnie magát egy-egy karakter sokszor szürreális helyzetébe. Az Alan Ford ugyanis egyrészt a nyugati világ paródiája,

másrészt minden korrupt, alkalmatlan rezsím szatírja is egyben. Az epizódokban gyakran felbukkanó, a városháza tanácstermében ülő jellegzetes, hájfejű politikusokra gondolva bármelyikünk kapásból tudna említeni legalább még hármat. A naiv szegények, a haszonleső, korrupt politikusok és a pökhendi, fősvény gazdagok világának karakterisztikus ábrázolásában a szerzők nem kímélnék senkit, mindhárom világ „megkapja a magáét”. Az abszurd alakok groteszk galériája nemcsak a képregény lapjain bukkant fel, hiszen, ha az ember körülnézett szűkebb pátriájában, gyorsan észrevette, hogy ezek az pofák, ha más-más néven és alakban is, de valójában ott nyüzsögnek körülötte.

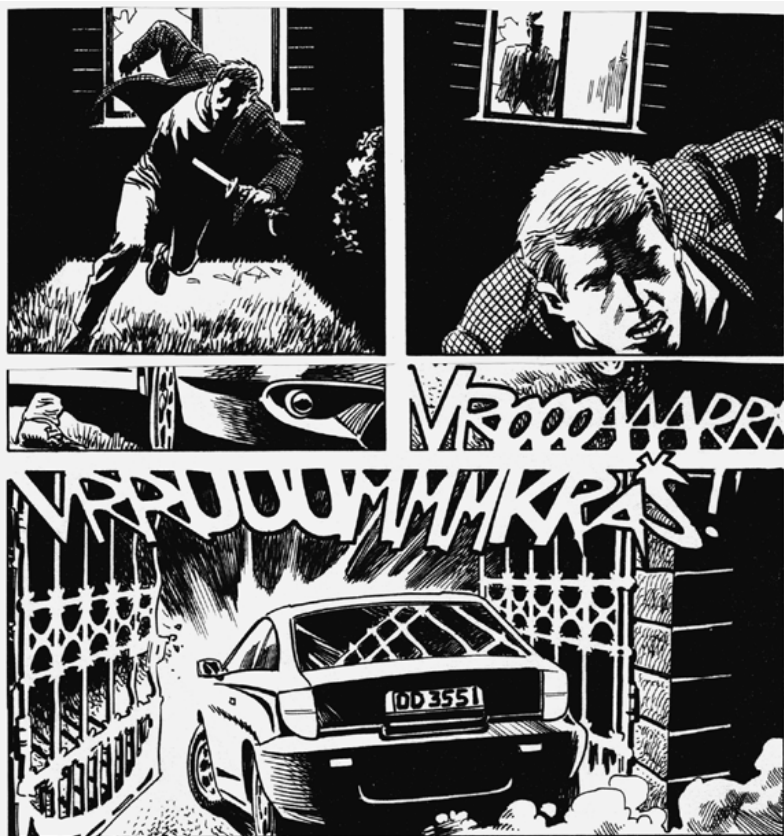
A volt Jugoszlávia területén, azaz a „befejezetlen múlt” vidékein, ahol újra és újra megisméltődnek a történelem fricskái, a kémtörténetek köntösébe bújt ironikus-szarkasztikus sztorisorozat lassan a jugó identitás részévé vált. Nem véletlen, hogy az emigrációban élő exjugoszláv értelmiség tagjai később minden pénzt megadtak egy-egy Alan Ford-számmért. A sorozat a kollektív jugó emlékezet részévé vált, éppúgy, mint mindazok a dolgok, amelyek mára eltűntek, de mindig valamiféle nosztalgiával gondolunk rájuk.

3.

Míg a könyvesboltban a színes kiadást lapozgattam, eszembe jutott egy filmbéli jelenet. A *Nápolyban kezdődött* című filmben Clark Gable Capri szigetéről szeretne gyorsan visz-

több évtizedes töretlen népszerűségére és arra, hogy ez az abszurd képregény generáció meghatározó olvasmánya lett.

„Mintha az Alan Fordból lépett volna elő!”, „Ilyen csak az Alan Fordban történhet!”, hallottuk-mondtuk sokszor egy-egy lehetetlen szituációban. Akik szerették a képregényeket, és az ex-YU kínálatából az Alan Fordot választották, nyilvánvalóan a szocializáció egy specifikus útjára léptek, s világszemléletüket, életerzésüket sajátos módon alakította, befolyásolta az olasz szerzőpáros sztorisorozata. Az Alan Ford képregény ugyanis a szó-

szajutni Nápolyba. A kikötőben értetlenül lo-
bogatja a menetrendet egy helyi lakos előtt,
hiszen a jelzett indulási időpont ellenére se-
hol egy hajó a láthatáron. A ravasz képű he-
lyi közli vele, hogy sajnos aznap már nem in-

dul hajó Nápolyba, de sebaj, ő tud szállást
szerezni éjszakára. A szállás természetesen
az ő házában van, s mint később kiderül, a
menetrendet is ő nyomtatta.

Néhány nappal később, amikor magam is
Capri szigetére akartam jegyet venni a más-
nap reggel induló hajóra, a plexiüveg túlol-
dalán ülő bajszos férfitől megtudtam, hogy
ha az ember itt előre, akár csak másnapra
vesz jegyet, az drágább, mint az aznapi...

Még néhány jellegzetes furcsaság, és lassan
rá kellett jönnöm, hogy az Alan Ford élő va-
lóság Olaszországban (is), és az olasz szer-
zőknek nem is volt olyan nehéz dolguk: csu-

pán le kellett másolniuk az olasz valóságot.
Az olasz életből vett szokások, trükkök és ab-
szurd elemek ábrázolása a képregény lapjain
sajátosan ismerős jelentést kapott Jugoszlávia
köztársaságaiban. Részből a mentalitásbeli
hasonlóság folytán könnyen
azonosíthatták a saját valósá-
gukat az Alan Fordban sorjázó
abszurd helyzetekkel.

A képregény eredetileg feke-
te-fehérben jelent meg, azon-
ban 2013-ban, főként Raffaella
Secchine, Max Bunker lányá-
nak köszönhetően napvilágot
látott az első színes kiadás is.
Ezáltal legalább ötven száza-
lékkal nőtt az Alan Ford „élve-
zeti értéke”. A különleges szí-
nezés ugyanis egyfajta szürreá-
lis, pop-art jellegűt adott az
amúgy is erősen karakteriszi-
kus képregénynek. A cél eredetileg az volt, hogy közelebb vi-
gyék a sorozatot az ún. digitális
nemzedékhez, de a színezés
végül olyan jól sikerült, hogy a
sorozat valósággal új dimenzi-
ót kapott.

Az Alan Ford sohasem volt a
gyermek olvasmánya, legko-
rábban a késő kamaszkor idején
találkoztunk vele. Olykor, egy-
egy lelkes pillanatban felvető-
dött, hogy talán magyar nyelv-
re is le kellene fordítani, de egy

feltételezett magyar siker mindig hatalmas
kérdőjelekbe burkolózott, főként a mentalitás-
beli különbségek és az eltérő kulturális, szoci-
ális háttér miatt. Igaz, volt egy rövid kísérlet
1992-ben Lantos László (Triceps) részéről,
amikor a képregény néhány oldala megjelent
magyarul a *Képes Ifjúság* lapjain.

Manapság azonban, amikor mindkét ország-
ban egy rendszer, egy társadalom karikatúrája
újra kézzelfogható valósággá válik, s az ab-
szurd folytonos árnyékában élünk, talán szü-
lethetne egy újabb kísérlet. Jó lenne még ma je-
gyet váltani egy élhetőbb világba, mert lehet,
hogy a holnapi már valóban drágább lesz.

Bertram (Markus Boysen)
ve.
Fr.
Királymogy

az utolsó Massachusetts

egy zöldhajjú indián

A KORCSZAK
szaggatottsága

TANULJ MEG A SOROK
KÖZÖTT OLVASNI!

CSÜ
VIE
ind lába

KIVITELEZNI, A KIVIHETETLENT.
ELKÉPZELNI, AZ ELKÉPZELHETETLENT.

ne

GOOD VIBRATIONS

Di Michele Lupo, west.,
it., '72; dur.: 1 h. e 58'

Wirtschaft aus erster Hand

RIVER DEEP, MOUNTAIN HIGH

Ross W
év
Z
e

ten: mu
gital
gazin
für
11,-
in.de/
gebot
hely elve
magyar
bázis k
ahol

Sok igazság van,
s a maga módján
valószínűleg minden igazság
igaz.

Brion Gysin

CUT UP
BUTTHOLE SURFERS

BOMBING FOR PEACE
IS LIKE FUCKING
FOR VIRGINITY

A KAPITALIZMUS
romboló kreativitása

Képregény – FENYVESI Ottó

© – 2019

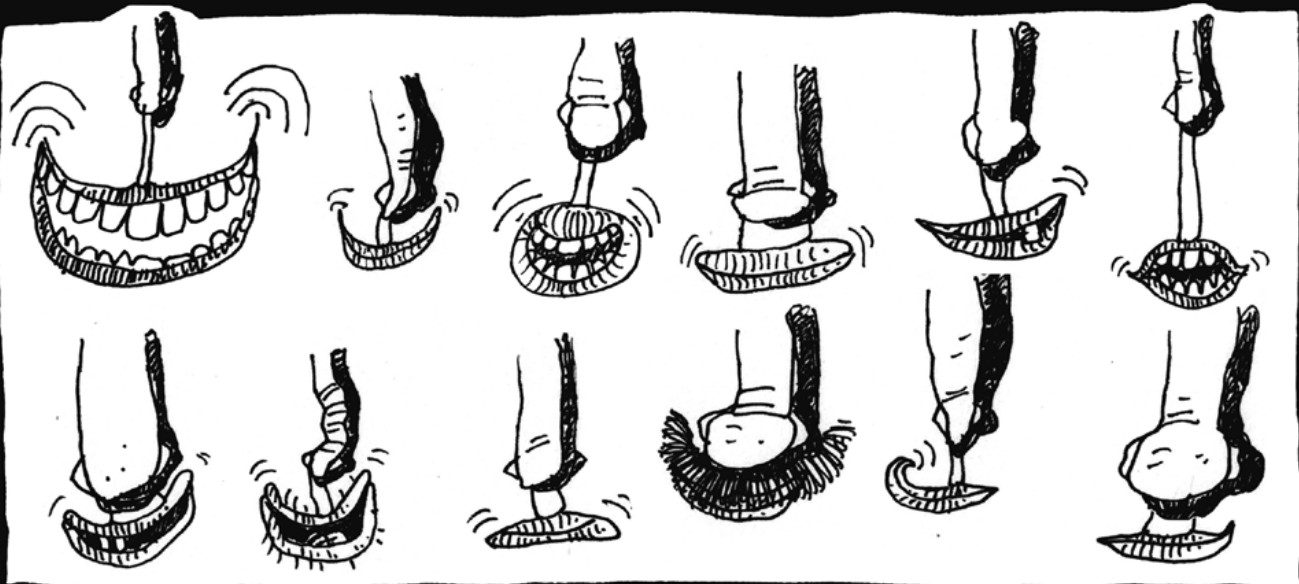
and
Na
a Blaq
L.H.S

MELYIK MOSOLY VALÓDI?

és ki nem fél?

Számos biológus úgy gondolja, hogy a mosoly kezdetekben a félelem jele volt.

Signe Preuschoft professzor a mosolygás jeleit a 30 millió évvel ezelőtti félelemgrimaszra vezeti vissza, ami a majmoktól származhat, amelyek az alig összeszorított fogakkal azt jelezték ellenfeleiknek, hogy fegyvertelenek.

